

BCU Cluj / Central University Library Cluj

NO. 21.

**A' FELS. R. CSASZARNAK ES A. KIRALYNAK
KEGYELMES ENGEDELMÉBÖL.**

*Ésle Bétsben Kedden Septembernek 9-ik napján
1800-ik esztendőben.*

B é t s.

A Császár ö Felsége, és az ö Felsége egyik
teltvér ötse János Fő Hertzeg, a' közelébb múlt
Szombatonn jó reggel, útjokat a' Német országi
armadiához vették, a' mely történetnek okáról
ilyen Hirdetés olvastatik az ugyan az nap' Szom-
batonn estve ki-jött Bétsi Udvari Ujjságban: — „
„Ö Csaszári és Királyi Apostoli Felsége, a'
hadakozásnak minden féle inségei felöl meg-gyö-
zödve, és azok által meg-illetődve lévén, az il-
lendő, állandó, 's-az ö Felsége' országainak és
tartományainak, 's minden hűséges vazalluifai-

nak, és jobbágyainak oltalmaztatódásokra czélzó békellégre, kezét-nyulytani meg nem szünt: a' melyre való hajlandóságát közelébről is uj-janton ki-nyilatkoztatta, és a' lépéseket meg-tette. A' Frantzia országlófzék azonközben mind ezek mellett is, a' békellégnék helyre állitódására nézve köttetett fegyvernyugvát, egész-szen véletlenül, és minden fundamentomos ok nélkül, fel-mondotta.

„Noha azonban a' szerént a' bekefféges hajlandóság szerént, a' melyről való bizonyait (oizonyításait) a' Frantzia Országlófzék oly fokizben meg ujította, még mind remélleni lehetne azt, hogy az ellenségeskedéseknek ujantoni ki-ütése még el-kerültetődjen, mindazonáltal, hogy minden hűséges jobbágyainak és egész Európának tsalhatatlanul meg-mutassa ő Felsége azt, hogy az ő javaik, védelmeztetődések, és oltalmaztatódások, mely igen szivénn fekügyék, arra határozta magát ő Felsége, hogy a' maga Német országonn lévő armadiájához telvérvével János ő Királyi Fő Hertzeglégével együtt, maga mennyen, és ott mostantól fogvást tulajdon a' maga Felséges személyében jelen légyen. Egyébaránt ő Felsége álhatatosan és változhatalanul el tökéllette magában azt, hogy minden el-fogadható békeséges projectomok és fel-tételek iránt a' maga készségét örömmel meg-bizonyítsa, és szív béli ohajtákkal kíván arra az idő pontra el-jutni, hogy hűséges népeit, az eddig való el-kerülhetetlen hadi nyomruságoktól és terhektől való meg-szabadulásról tudósithassa.“

* * *

Katonai elő-mozdulások:

„Gen. Major H. Schwartzenberg és Gr. Meerfeldt Feldmarichallieutenantokká — F. M. Lieu-

tenant *Laver* Fegyvertármesterré — F. M. Lieutenant *Bellegarde* Lovasság-Generálissává nevezettek.

Lovasság-Generálissa Gróf *Bellegarde*, Gen. *Zechal* együtt az Olofz országi armadiához rendeltettek.

Élegyes Levelek.

A' Frantzia seregek mind által vagynak már most a' Rénus bal partjáról annak innenső vidékeire gyülekezve; az ő egész fegyveres erejek a' Német földön 150 ezer emberekből áll. — Az a' Frantzia Commissió, a' mely a' Frankoniai Kerület BCU VeGueren Generál-Elnökség Library felhalytásában foglalatoskodik, még most is *Frankfurt* várossában tartja a' maga ülését; egyébaránt a' Sz. *Mihály* napi nagy országos vásarra nézve a' katonák' Izámat annyira megkiffelítette ezen városban *Augereau* Generál, hogy tsak valami 4 szazan vagynak, és a' vásár egész bátorsággal folyamaiban vagyon.

A *Bruxal*, *Manheim*, és a' *Rénus*' jobb partja felől lévő más Német városok' Archivumaikból, a' múlt *Augustus*' 21. dikéin mind felrakták és elvitték a' Frantziák a' Rénuson túl lévő Német vidékeket illető Irásokat. — Minthogy azt a' 35 millió *Livrák*ból álló hadi adót, melyet ezen alkalmatossággal a' Német vidéktől feltsikortanak a' Frantziák, nagyobáira mind ugynevezett *Köszorus* (*Laub*;) *Thalerekban* kivántak-bé, erre nézve ennek a' *Thalléin*ak neme igen megrikült. A' pénzrel rakott szekerek naponként takarodnak Német országról *Strasburg* felé Frantzia országra keresztül, és onnét tovább *Páris* felé.

A' *Moreau* egész tábora így vagyon felosztva: A' tábor' derekának, az ő maga vezérlése alatt,

Augsburg a' fő hadi szállása. Ez, két osztályokból áll; egyik osztály a' *Gen. D...*, a' másik a' *Leclerc* vezérlések alatt vagyon; annak *M...* *chium*, ennek *Landshut* a' hadi szállása — A' tábor jobb szárnya a' *Leclerc* vezéré alatt, felső *Dewiát* tartja meg-szállva; a' fő hadi szállása *Kempten*; három Osztályokból áll, u. m. a' *Menrichard*, *Gudin*, és *Molitor* osztályaikból, az elsőnek *Bargau*, a' másodiknak *Memmingen*, a' harmadiknak *Lindau* a' hadi szállása. — A' bal szárnya is ugyan ennyi Osztályokból áll, u. m. a' *Legrand*, *Ney*, és *Richepans* osztályaikból, az első *Straubingdon*, a' második *Neuburgdon*, a' harmadik *Stuttgartban* van szállásonn; a' fő vezére ezen szárnyak *Greiner* tábornok. — A' új hadi szállása *Regensburg*. — Az *Arriergardát* két szakaszok teszik, u. m. a' *St. Susanne* és *Augereau* szakaszok; annak *Strasburg*, ennek, nem messze *Frankfurtól*, *Höckl* a' fő hadi szállása; az, *Baseltől* fogva a' *Ménus* vizeig, *Colaud*, *Souham*, *Laborde*, és *Klein* Generálisok alatt, különb-külömb csoportokban fekszik; az *Augereau* alatt lévő csoportok a' *Ménus* Északi partjainn vagynak széljél osztódva.

Strasburg, 25. Aug. — „A' *Rénus*' bal partjainn sok szá, négy lovu szekerek requisitzióba vétettek, hogy *Philipsburg*, *Ulma*, és *Ingolstadt* váraik felé golyobisokat, bombákat, és granátokat szállítsanak; az ostrom-ágyuk, *Valenciennes* várából hozattak ide. A' hadi készületek minden felé egész mozgásban vagynak.

Aschaffenburg, 27. Aug. — „Minekutánna itt tegnap *Gen. Augereau* a' fegyvernyugvást forma szerént fel-mondattatta volna, Császári General *Simbschen* és a' Máíntzi Választó Fejedelmi *Status Cancellarius*, ma, tanácsot tartóttak ezen

nem vélt történet felett együtt, a' mely után néhány szekerek, Választó Fejedelmi portékákkal terheltetve, Würzburg felé útnak indítottak. — A' Gen. *Augereau*' készülletei és mozdulásai azt mutatják, hogy az ő serege, ha tsakugyan valóssággal el kezdődéndenek az ellenségeskedések, Würzburgnak fogna tartani.

Páris. — A' Gen. *Brune*' Orosz országi fővezérré való neveztetését, már a' *Moniteur* is ki hirdette officialiter: helyette *Maréchal* rendeltetett *Dijonhoz* a' reservá tábor vezérévé. — *Mas-sena* Párisba citáltatott. — Generál *Berthier* a' leg nagyobb fietséggel folytatja Madrid felé útját. Hogy fontos dolog ne volna reá bizattatva, azon senki nem kételkedik. A' *Spanyol Udvar* minden igyekezettel azonn vagyon, hogy a' békességet a' Frantzia Respublika és Portugallia között helyre állithassa. Ez lehet a' *Berthier*' Madridba való útazásának is a' főbbik czélja. Hogy a' *Spanyol Udvar* ezt a' békességet helyre állítani igen erőssen akarja, sok okokra nézve könnyű által látni: hanem, igen terhes a' munka, mivelhogy egy felől *Portugallia* nem könnyen hágy el valamit a' maga Angliával való szoross egybeköttetődéséről, más felől pedig *Spanyol* országnak is nem kedves környülállás volna a' maga vidékeinn a' Frantzia seregeket *Portugallia* felé kereftül botsátani.

A' *Párisi* levelek szerént, az Első Consul egy tulajdon keze irásával való levélben terjesztett *Pál* Orosz Császár' elibe némely ajánlófokat, a' közönséges békességnek helyre lehető állitódása iránt. — Erről az Első Consúlról *Bonapartéról* azt jegyzik meg, hogy a' mult Augusztus' 16-dikán lépett a' 32-dik esztendejébe — az özvegy és igen szép *Boharnois* Generálisnét, 1796-ban

vette magának feleségül. Ez az afzszonyság, Napnyugoti Indiában Martinique szigetén született, és most a 40-dik elztendejét töli. *Boharnois* Generálistól két gyermekei maradtanak, egy fiu t. i. és egy leány; a' fiúnak neve *Boharnois Eugénus*, a' ki Egyiptomban is ott volt a' moszoha ajjával, és most a' reserva tábornál szolgál; a' leány egy Parisi nevető házban tartatik. Bonapartenak 3 fiu és 3 leány testverei vagynak életben: *Josef*, a' nagyobbik, Status-Tenátsos; *Lucian*, a' második, Felső Minister; a' harmadik a' Consularis Gárda seregénél szolgál; a' fugai közül az idosobbiket Gen. *Leclerc*, a' másodikat pedig *Murat* vette feleségül; a' harmadik még hájdon. Mind *Carica* szigetén, mely *Toshánában* vagynak még több Bonaparte atyafiai is, életben. — Egyszer híre volt, hogy a' Bonaparte' harmadik hugát Gen. *Morreau* alarta volna el venni: hanem ebből a' tudósításból úgy látszik, hogy leg alabb a' lakadalom még nem esett meg.

A' *Murat*' vezérése alatt lérd egy nevezett Válogatottak' (*d'elite*) serege, a' mely Frantzia országban *Amiens* varossától fél ora távolságra fekszik, tsupa Granatérosokból és Stutzosokból áll. Hova légyen a' czélozás ezen válogatottakkal? ez még most tsak kérdésben marad.

A' *Parisiak*, ha a' Politzia szemesen nem vi gyzótt volna réájok, nagy veszedelembé ejthették volna a' mult Aug. 22-dikénn magokat. A' *Sequana* vizének szine egy bizonyos darab helyen estvéli 6 ora-rajban a' döglött és fél-döglött, 's egymást tsapkodó halaknak sokaságától egézfizen meg-telestülvén, a' gyermekek és a' halazok, az okosabb embereknék intéseik ellen is a' viznek neki mentek, és a' halakat ki fogdos

ni, 's hazaikhoz hordani kezdték, mind addig, míg a' Politziának hírül adatván, neintsak, a' további hal-fogdosásnak eleje vétetett, hanem minyár ahhoz-értök küldettettek a' városnak ezen rézében széljel, a' kik a' ki-fogott halat mindenütt meg-visgálván, a' nem frisseket mind el-szedték, és a' földbe ásattatták. — Gondolják, hogy ezen halaknak ily nagy sokasággal és hirtelen való meg-döglését is, az idei nagy és hosszvas hőség okozta; a' melytől a' különben is igen elapadt *Sequana* vize read kívül fel-melegült.

A' Gen. *Kleber*' haláláról még semmi hírdetést ki nem adatott a' Frantzia országlo-szék. Gen. *Lecourb* igen terhes hideglelesben fekszik Strasburgban.

Prussióból azt írják, hogy a' fegyveres seregek az egész országban tsendesen vagynak, és segy killebb mozgalt is nem tesznek.

Erdély.

„A' Harlemi Teyleriana második Societas a' közelébb mult esztendőben adott ki egy kérdélt præmiumra, mely e' következő: *Welches sind die Ursachen, warum die meisten Völker die Metalle, insonderheit Gold, und Silber zu Repräsentationszeichen des Werthes, oder Reichthums erwählt haben? Welches sind die Vortheile dieses so allgemein angenommenen Mittels der Circulation; und welche Nachtheile sind damit verknüpft? Und kann man keine andere Sachen ausfindig machen, die anstatt derselben auf die Dauer mit Frucht und zum allgemeinen Nutzen sollten dienen können?* Az az: Mitsoda okokra nézve váloztották a' nemzetek, a' betsnek (minden féle dolgok árának) vagy a' gazdagságnak, czimöre-

zö v. jelentő jegyével az értzet, különösen pedig az aranyot és ezüzt? Mitsoda hasznai vannak a' *circulatio*ra ezen ily közönségesen felvetett eszköznek; és mitsoda ártalmak vagynak véle őszfe köttetve? és nem találhatatik e' semmi más olyan eszköz fel, a' mely ez helyet állandóul, és közönséges haszonnal szolgálhatna? — Az ezen kérdésre ki tett jutalmat ezen esztendőben következők nyerték el, úgy mint: Az első és 100 aranyos arany medaljont nyerte el Göttingai Politices Professor *Georgius Sárorius*. Az ezüst medaljont Ifjabb Professor *Szathmari Sigmund* Ur a' Kolosvári Réf. Collegiumban Statificát, és Eccl. Historiát tanító Professor, és ezen kívül Dissertatioja is mellyet Deáknyelven írt, méltónak ítéltetett a' ki nyomtatásra (Méltán örvendket a' Haza ezen jó reménységű Ifju tudós Urnak, ki illy hamar kezd nagy érdemű édes atya, nyomdokait követni. Vajha az illy jó igyekezőket, és Nemzetünk' ditsősségét az idegenek között is munkálódóknak az Hazában is érdemlett jutalmak, és a' tsendes dolgozásra alkalmatosságok szolgáltatódnának). A' Harmadik jutalmat, ugyantsak egy ezüst monétát, egy Frantzia nyelven írt Dissertatioval egy Frantzia Tudós nyerte-el. De az ő Dissertatiojának tsak egyik része ítéltetett érdemesnek a' ki nyomtatódásra.

* * *

NB. A' tegnapi szentséges nagy innep miatt a' betű szedőnk mostantsak egy fél árkussal készühetett-el. Ezért a' jövő Péntekenn egy árkus Egyiptommal fog szolgálni; meynek már most a' jövő ujj esztendőig egészszen el kell végezödni. —

P. D.